

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
e-підпис Валерій Сорока
дата

06–07–37S

СИЛАБУС освітньої компоненти	SYLLABUS	
Філософія	Philosophy	
Шифр за ОП	OK 4	Code in Educational Program
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)
Галузь знань Архітектура та будівництво	19	Field of knowledge: Architecture and construction
Спеціальність Архітектура та містобудування	191	Field of study: Architecture and urban planning
Освітня програма "Архітектура та містобудування"		Educational Program: Architecture and urban planning

Силабус навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування», галузі знань 019 «Архітектура та будівництво». Рівне. НУВГП. 2022. 12 стор.

ОПП на сайті університету:
<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/18803>.

Розробник силабусу: *Наконечна Ольга Павлівна, доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії та культурології*

Силабус схвалений на засіданні кафедри філософії та культурології.
Протокол № 1 від “7” вересня 2022 року

Завідувач кафедри: *О.П. Наконечна, д.філос.н., професор*

Керівник ОП
«Архітектура та містобудування» *І.В. Потапчук, кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури та середовищного дизайну*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ БА

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2022 року

Голова науково-методичної ради
з якості ННІ БА: *Р.М. Макаренко, кандидат технічних наук, професор.*

№ документа в ЕДО.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	«Архітектура та містобудування»
Спеціальність	«Архітектура та містобудування»
Рік навчання, семестр	3 6
Кількість кредитів	3
Лекції:	16
Практичні заняття:	14
Самостійна робота:	60
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

Лектор

Наконечна Ольга Павлівна, доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії та культурології.

Вікіситет

[http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Наконечна Ольга Павлівна](http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Наконечна_Ольга_Павлівна)

ORCID

<https://orcid.org/0000-0002-0586-8103>

Як комунікувати

За допомогою електронного листування

<https://o.p.nakonechna@nuwm.edu.ua>

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Анотація навчальної дисципліни, в т.ч. мета та цілі

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення з основними віхами виникнення і становлення філософії як підґрунтям формування людського способу осмислення світу і самоосмислення людини, осягнення взаємозв'язку філософії як скарбниці людської мудрості із розвитком суспільства та культуротворенням.

Метою і завданнями вивчення дисципліни є прилучення студентів до

інтелектуального змісту людської духовності через ознайомлення з історичною еволюцією і сучасним змістом філософських ідей та концепцій, визначними філософськими персоналіями; формування навиків аналітичного і критичного мислення та методологічної культури, прилучення до гуманістичного змісту філософського світогляду.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент оволодіє сучасними філософськими знаннями, набуде навичок філософського творчого та критичного мислення; здатності генерувати нові ідеї в професійній та суспільній діяльності; вміння до ефективної комунікації, самовдосконалення; уміння обґрунтовано й переконливо відстоювати власну точку зору щодо світоглядних проблем буття.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1826>

Компетентності

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПР03. Застосовувати теорії та методи фізико-математичних, природничих, технічних та гуманітарних наук для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.

ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.

Теми лекційних занять:

Модуль 1. Становлення та розвиток філософської проблематики.

Тема 1. Філософія: коло проблем та місце у культурі.

Опис теми: Світогляд: сутність і структура, історичні типи. Відношення людина-світ як фундаментальна філософська проблема. Особливості філософського знання. Багатоманітність форм і способів буття філософії. Філософія як спосіб духовно-практичного осягнення світу. Структура філософії як теоретичної системи. Філософія в системі культури. Філософська культура. Роль філософії в житті суспільства й особистості.

Тема 2. Типологія філософських систем.

Опис теми: Зародження філософської думки та формування західної й східної парадигми філософування. Космоцентричний характер античної філософії та її основна проблематика. Філософія Середньовіччя її основні риси та проблематика. Антропоцентричний гуманізм та натурфілософський характер філософії Відродження та її основні представники. Філософія Нового часу. Наукова революція XVII ст. Проблема методу пізнання у філософії (Ф. Бекон, Р. Декарт). Основні риси й особливості філософії Просвітництва: Класична німецька філософія. Основні принципи філософії марксизму Українська філософія: основні особливості, етапи та проблематика. Світ, Бог, людина, кордоцентризм, концепція «сродної праці» у філософії Г. Сковороди. Романтизм та академічна філософія XIX ст. Філософія в Україні у XX ст. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії на межі XIX-XX ст. і становлення нової світоглядної парадигми. Багатоманітність проблематики та плюралізм філософських ідей XX ст.: сцієнтизм, антисцієнтизм, прагматизм, ірраціоналізм, екзистенціалізм. Проблема мови та культури. Унікальність людського буття як філософська проблема.

Модуль 2. Основні проблеми сучасної філософії

Тема 3. Філософське розуміння світу .

Опис теми: Категоріальне моделювання онтологічної проблематики. Проблема буття і небуття: специфіка взаємодії. Основні форми буття. Світ. Життєвий світ. Проблема єдності та багатоманітності світу. Поняття матерії та субстанції та їх історико-філософська генеза. Монізм, дуалізм, плюралізм. Простір і час: сутність, специфіка. Людиновимірність простору і часу. Простір і час в архітектурі. Поняття руху. Рух та розвиток. Риси розвитку. Основні філософські

концепції розвитку. Діалектика як вчення про розвиток. Основні концепції діалектики. Сучасний стан науково-філософського осмислення буття. Становлення нелінійного стилю мислення. Особливості синергетики як сучасної концепції розвитку.

Тема 4. Духовні виміри людського буття.

Опис теми: Духовні виміри людського буття: дух, душа, свідомість, самосвідомість, несвідоме, ментальність, духовність. Походження і сутність свідомості як філософська проблема. Свідомість як субстанція і як суб'єктивна реальність. Проблема ідеального. Властивості свідомості: універсальність, суб'єктивність, комунікативність, активність, системність. Свідомість і мова. Свідомість як система. Проблема несвідомого та його роль в людському бутті. Свідомість та самосвідомість. Сутність, рівні та форми самосвідомості. Індивідуальні та колективні форми самосвідомості. Специфіка національної самосвідомості.

Тема 5. Пізнання як філософська проблема.

Опис теми: Основні гносеологічні концепції у філософії. Пізнання як відображення і творчість. Діалектика чуттєвого і раціонального в процесі пізнання. Проблема істини у філософії та науці: історичний і сучасний контекст. Філософські концепції істини. Істина як процес. Проблема об'єктивності істини та її критеріїв у науково і ціннісно-орієнтованому пізнанні. Наукове пізнання та наука: основні риси, поняття, методологія. Наукове пізнання та наукове дослідження: категорії, форми та методи. Логіка та методологія наукового пізнання.

Наука як соціальний інститут суспільства. Особливості сучасної науки та наукової картини світу. Багатоманітність методологічного мислення сучасної науки. Наука і мораль в сучасній культурі. Етика науки. Основні риси гуманізації наукового пізнання.

Тема 6. Людина як проблема філософії.

Опис теми: Плюралістичність філософських концепцій людини: натуралістична, релігійна, соціологічна, космологічна, екзистенціальна.

Проблемність людського буття: есенційні та екзистенційні підходи. Буття людини як співбуття. Суспільний характер людського буття: індивідуальне та соціальне в людському бутті. Поняття «індивід», «індивідуальність», «особа», «особистість», «маса». Буття людини як буття можливостей. Унікальність і універсальність людського буття. Сутність відчуження, форми його вияву та шляхи подолання. Свобода як цінність. Розвиток творчих здібностей людини. Образ людини в архітектурі.

Світ цінностей та їх природа: філософське моделювання аксіологічних проблем. Типи ціннісних орієнтацій. Базові життєві цінності: зміст і

співвідношення. Життя як цінність. Проблема смерті і безсмертя в духовному досвіді людства. Сенс людського життя та філософські підходи до його осмислення.

Тема 7. Соціальне буття: філософський аналіз.

Опис теми: Поняття суспільства і суспільного буття. Філософські принципи аналізу суспільства. Природа як передумова існування людини. Особливості взаємодії людини і природи. Відмінність у ставленні до перетворення природи в західній і східній культурі. Суспільство як цілісна система. Смысловая структура суспільства. Історичність буття людини і суспільства. Способи осягнення історії. Проблема періодизації та спрямованості історії. Єдність історії. Ідея прогресу в соціальній філософії та концепції її осягнення. Критерії прогресу. Проблема «ціни» прогресу. Інформаційне суспільство. Техніка як соціокультурний феномен. Технократизм і проблеми гуманізації техніки.

Тематика практичних занять:

Семінарське заняття 1 Філософія: коло проблем та місце в культурі.

Семінарське заняття 2. Типологія філософських систем.

Семінарське заняття 3. Філософське розуміння світу.

Семінарське заняття 4. Духовні виміри людського буття.

Семінарське заняття 5. Пізнання як філософська проблема.

Семінарське заняття 6. Людина як проблема філософії.

Семінарське заняття 7. Соціальне буття: філософський аналіз.

Детальний зміст семінарських занять, контрольні, індивідуальні й творчі завдання подані у: Наконечна О.П. (2019) Методичні вказівки та плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня усіх спеціальностей НУВГП денної форми навчання / [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://ep3.nuwm.edu.ua/13951/1/06-07-160.pdf>

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність аналітично мислити, логічно обґрунтовувати свою позицію, формулювати власну думку, загальнокультурна грамотність; ораторські та комунікативні навички; навички ефективної роботи у

колективі, здатність організувати командну роботу над проектом, здатність діяти соціально-відповідально та свідомо, дотримуватися норм професійної етики.

Форми та методи навчання

Методи навчання: Інтерактивні лекції, мультимедійні презентації, навчальна дискусія, дебати, метод «малих груп», прес-конференція, аналіз і самоаналіз; технології викладання: рольові ігри, аналіз конкретних ситуацій, обговорення, презентації, міні-лекції та інше.

Порядок та критерії оцінювання

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного та підсумкового контролю знань. Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконувати завдання, подані у планах семінарських занять, здійснювати самостійну роботу та оформляти її результати; вчасно здати модульні контрольні знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

Критерії оцінювання, детальний розподіл балів та шкала оцінювання наведена на сторінці навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view?id=4687>

Перелік критеріїв оцінювання:

- **60 балів** – за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять та самостійну роботу;

- **40 балів** – модульний контроль, який складається з двох модулів (**МК1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів**).

Усього **100 балів**. Підсумковий контроль – **екзамен**.

Студенти можуть отримати додаткові бали за: виконання есе за темою курсу, участь у конференціях, круглих столах, конкурсах есе. Тему дослідницької роботи здобувачі можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Модульний контроль, який складається з двох модулів, проходить у формі тестування на навчальній платформі Moodle через ННЦНО. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,4 бали (8 балів), рівень 2 – 6 запитань по 1 балу (6 балів), рівень 3 – 4 запитання по 1,5 бали (6 балів). Усього – по 20 балів за кожен модуль.

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру з тематики курсу; можуть залучатися до участі у конкурсі есе, філософській олімпіаді, написання наукових тез і статей з тематики курсу та до участі у міжнародних, всеукраїнських конференціях та олімпіадах.

Інформаційні ресурси

Рекомендована література

Базова

1. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або Інтелектуальні подорожі до країни філософії: наук. посіб. Київ, Мала академія Наук України, 2017. 2. Петрушенко В. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів: Львівська політехніка, 2019. 3. Філософія: підручник / М. Фюрст, Ю. Тринкс пер. з нім. В. Кебуладзе. Вид. 2-е. Київ: Дух і Літера, 2019. 4. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / За ред.

Л.В. Губерського. К.: Знання, 2009. 5. Філософія : мислителі, ідеї, концепції: Підручник /В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. Київ: Книга, 2005. 528 с. / [Електронний ресурс]. – режим доступу <https://kafedrafil.files.wordpress.com/2012/09/kremen.pdf>

Допоміжна

1. Горський В.С. Історія української філософії: Навч. посібник К.: Наукова думка, 2001. 2. Історія української філософії: Навчальний посібник / Русин М. Ю., Огородник І. В. та ін./ К.: ВПЦ "Київський університет", 2008. 3. Історія філософії: Підручник /За ред. В. І. Ярошовця. Київ, 2002. 4. Читанка з історії філософії. Кн. 1. Київ, 1992. 5. Читанка з історії філософії. Кн. 6: Зарубіжна філософія. Київ, 1996. 6. Філософія [Електронний ресурс]: навч. посібник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Мрачковська, О. Б. Гаєвська та ін. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.

Методичне забезпечення

1. Наконечна О.П. (2019) Методичні вказівки та плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня усіх спеціальностей НУВГП денної форми навчання / [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://ep3.nuwm.edu.ua/13951/1/06-07-160.pdf>

2. Наконечна О.П. Методичні рекомендації до вивчення теми: «Філософська думка України» на семінарських заняттях з дисципліни «Філософія» для студентів всіх напрямів підготовки НУВГП / [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://ep3.nuwm.edu.ua/2728/1/06-07-144.pdf>

3. Наконечна О.П. Методичні рекомендації до вивчення теми «Пізнання як філософська проблема» на семінарських заняттях з дисципліни

«Філософія» для студентів усіх спеціальностей НУВГП денної форми навчання / [Електронний ресурс]. – режим доступу <http://ep3.nuwm.edu.ua/7470/1/06-07-153.pdf1>

Інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. режим доступу <http://www.nbu.gov.ua>

2. Електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв [Електронний ресурс]. режим доступу <http://library.nakkkim.edu.ua>

3. Електронний каталог бібліотеки філософського факультету Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка / [Електронний ресурс]. режим доступу http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/lib_cat_ph/6/6/6

4. Методичні матеріали факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова / [Електронний ресурс]. режим доступу <http://www.philosof.onu.edu.ua/newsite/method.htm>

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/1/4273.pdf>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Передача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та передачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

До викладання курсу долучені викладачі кафедри.

Правила академічної доброчесності

Студенти повинні дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності, сумлінно та самостійно (крім випадків, що санкціоновано передбачають групову роботу) виконувати навчальні та дослідницькі завдання, посилаючись на джерела, з яких береться інформація. Якщо у виконаному практичному завданні виявлено

запозичення з інших джерел без належного посилання, оцінювання такого завдання знижується у відповідності до виявлених порушень. У випадку виявлення списування під час проведення поточного та підсумкового контролю, результати оцінювання такого студента скасовуються. За порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін. Усі здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Пропущені заняття з навчальної дисципліни відпрацьовуються шляхом самостійного виконання завдань відповідно до методичних рекомендацій. Завдання розміщені на навчальній платформі Moodle: <https://exam.nuwm.edu.ua/enrol/index.php?id=2488>

Студент може звернутись безпосередньо до викладача з приводу отримання індивідуальних завдань або з використанням зазначених засобів комунікації та отримати он-лайн консультацію через систему Google Meet.

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Оновлення

За ініціативою викладача оновлення змісту навчальної дисципліни планується щорічно, а також за результатами опитування студентів, з ініціативи гаранта освітньої програми, випускників, роботодавців.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

В НУВГП розроблені процедури для реалізації права здобувачам на академічну мобільність:

- Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/>
- Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>.

- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8>.

Здобувачі можуть отримати доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:

- електронні бібліотеки:

<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki>

- Як знайти статтю у Scopus:

<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomohu-avtoram>

- База періодичних видань:

<https://www.scimagoir.com/>

- Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів:

<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvosti-dostupu-do-resursiv-i-servisiv>

Лектор

О.П. Наконечна , д.філос.н., професор